

1923 йылдан
башлап сыға

ИӘШЛЕК

Кесәҙна
12

АПРЕЛЬ

1990 йыл.

№ 44 (7550).

Хаҡы 3 тин.

ВЛКСМ-дың Башкортостан Өлкә Комитеты органы

Яңы
шарттарға

—2-се бит.

«Ауыр
холокло»
балалар
кайҙан
килә?

—3-се бит.

Йәнгүзәл

Махсус бит

—4—5-се биттәр.

Халык
дошмандары
кемдәр улар?

—6-сы бит.

АЗАТЛЫК
УРАМЫ

—7-се бит.

Ю. Гагарин
менән
осрашыу

—8-се бит.

Өйрәнеү—үзе һөнәр

Белорет медучилищеһына 1935 йылда нигеҙ һалынған. Буш урында барлыҡта килмәгән ул: РОНО-ның медицина курсы базаһында төҙөлгән һәм әлвекә земский больницаһы бинаһында эш башлаған.

Хәҙергә көндә укыу йортонда фельдшерҙар һәм медсестралар бүлектәре бар. Ғәмәлдә, бында Белорет калаһынан һәм районынан, Бөрйән, Әбйәлил, Учалы райондарынан килгән укыусылар белем ала. Йыл һайын 170—200-гә яҡын кеше Башкортостан калалары

һәм райондарында дауалау учреждениеларында эш башлай. Күп укыусылар медицина институтын тамамлап, туған училищеларына ҡайтып килә.

Укытыусыларҙың күпселеге училищела 11—25-әр йыл эшләй. Укыу йортонда калалағы күренекле медик-белгестәр тупланған. Улар йәш буйынды тәрбиәләүгә алдынгы алымдарҙы куллана.

Училищела өлгәш юғары, кайһы группаларға 70—80 процент тәшкил итә. 600 кешегә исәпләнгән яңы

бина төҙөлөшө планлаштырылған. Киләсәктә Башкортостан райондары һәм калаларының баш врачтары менән килешеп буйынса укыуға қабул итеүгә индереү өсөн база киңәйтеләсәк, күберәк белгестәр әзерләргә мөмкин буласаң.

Л. ФЕДЧУН,
училище директорының
укыу-укытыу буйынса
урынбаһары.

А. НУРМӨХӘМӘТОВ
фотолары.

Россияның бойондоролхоз профсоюздарының федерация советы президиумы

Өфө калаһында үткән кризислы хәл килеп тыуы. 1990 йылдың 30 мартында Өфө калаһының көшәк өлгөнө һуу менән тәьмин итеү сис. темаһында фенал булуы асыҡланды. Ул ПДК-нан 26 тапҡырға күберәк. Фенал, билдәле булуына, йыуға «Химпром» производство берекмәһенән элөкөн.

Таза һуу илтереп буйын. са саралар күрөлһө лә, һуу менән тәьмин итеү селтәрөн.

дәге һуу 600 мең кеше өсөн бөгөн әсәргә ыратһыз.

Миллионлы калаға ошондай кризислы экологик хәлдә калғанда ССР Союзы һәм РСФСР хокумәттәренәң вәкилләре урынға килмәне. Һуу сифатына контроллек итеүсе органдар за тейешле юғарылыкта булмай сықты.

8 апрелдә Өфө калаһы хөзмәтсәндәрәң күп меңле митингыһы булып үттә. Ул ил хокумәтәһен, ситәһиле

бәлә-казалары кеүек, ғәзәтән тыш саралар күрәүгә талап итеүсә резолюция қабул иттә.

Байтаң союз министрстволарының предриятиелары һуу бассейһын бысрата. Улар төп производство фондтарың, тазартыу жоролмаларың реконструкциялау, аңыртыу буйынса саралар күрмөй. Митинг резолюцияһында «Химпром» производство берекмәһен абыу тураһында талап тауыла.

Башкортостан профсоюздар советы митинг резолюцияһын ятлап һәм уны тормошқа ашырыу буйынса саралар күрә. Өфө калаһында экологик хәлдә ятшыртыу буйынса оператив саралар күрәү өсөн тейешле хөкүмәт органдары адресына талаптар тауырга сатырың мөрәжәғәт итә.

Профсоюздарың Башкортостан Өлкә Советы президиумы.

Б. ТИМЕРҒАЛИЕВ рәсеме.
Күгөрсең районы,
Сәйеткол ауылы.

3. АБДУЛЛИНА,
г. Оренбург,
ул. К. Маркса.

язган. Басылган шығар-
машың басылмағандары күбе-
рек булған. Бегенге көңде
Қазаанда йашоган жатыны,
музыкант Мәрийән Байымова
һойлоуенсә. М. Байымовты
тулаға алырға ике НКВД-сы
менән С. Кудаш һәм Н. Го-
рай килгән. Өйендәге бәтә
тулызғамаларын, шул иһән-
төн шығырларын да өлөгә
дүртәү алып киткән.

М. ХӘМИЗУЛЛИНА,
филология фәндәре кан.
дидаты.

Монгол, матур, бай, тууян
тегем. Милдэг тегем — ми-
нен лоронг тибешем, йашау
дортем бахтеч
Ирек ӘХМӨТШИН,
10-сы класс укыуышы,
Игалин районы,
Тубалге Ламаз урта
мектебе.

(«Юность» журналынан
асында, 1990, № 3).

•Бөгөн— Космонавтика көнө

Ю. Гагарин менән осрашыу

Өфө ҡалаһынан безҙең яҡташыбыҙ Григорий Петрачоктың Юрий Алексеевич Гагарин менән танышлығы бик оҙаҡка һузылмаһа ла, планетаның беренсе космонавты уның күңелендә ҡыйыу, ихтиярлы һәм һәр сәт йылмайған киеш һаҡлана. Григорийҙың Ю. Гагарин менән осрашыуы космос карабы ергә төшкөсә була.

— Ул ваҡытта миңа Совет Армияһы сафында хеҙмәт итә инем. — тип хәтерләй Григорий Петрачок. — Приволжский хәрби округында штаб машинаһын йөрөтөм. Иң беренсе космонавты алып килеү кеүек яуаплы бурысты үтәү һәр баш шоферға тәтемәй, өлбөтө...

Мәскәүгә оһор алдынан Юрий Гагарин иң әлек Куйбышевта туктай. Бына ошонда Григорий уны үз машинаһы менән көтөп тора ла илде. Юрий Гагарин егеттәрсә етез генә машинаға инеп ултыра ла, шунда үк:

— Юра... Ә һеҙгә нисек оңашһаң? — тип танышыр өсөн ҡулын һуҙа. Григорий әскә тұлтылануы менән яһап бирә һәм һис уйламаһанда:

— Тыныс булығыҙ, хәуеф-хәтерһеҙ алып барып еткермән, — тип өстәй, Гага-

риндың ҡабатланмаһ йылмайыуы уға дәрт өстәй, һәм космонавтың «киттек» тип әйтеүе була, машина атылған уҡтай алға ынтыла...

Был ваҡыттарҙан һуң байтаҡ ҡына һыуһар аҡтан, шулай за иҫтәлектәр Григорийҙың күңелендә ҡисә генә булғандай хәтерендә. Юрий Гагариндың Герман Титов менән дачала төшкөн бер нисә фотоһын да ул күҙ ҡараһылай ҡөҙөрлөп һаҡлай. Григорийҙың үз биографияһы ла ҡыҙыҡлы ғына. Пештәй баянда уйнарга ярата. Азаттан музыка менән етди рәүештә шөгөлләнәр өсөн, Өфөгә күсеп килә. Шулай за аҙмыр елдәре тормош юлын үҙенсә борол ебәрә: ун һигеҙ йәшендә үк Григорий такси артына ултыра, Әйе, водителгә лә, музыкант кеүек, үз «инструментын» — автомобилде профессиональ кимәлдә ятшы белеү шарт, был йәһәттән егет отолмаған. Ионоренә етди ҡарауы уны хеҙмәт уңыштары менән бүләкләй.

Ю. МАИОРОВ.

БҮРӘТТӘ: Ю. Гагарин ергә аяҡ баһа.

АВТОР архивынан. Өфө.

ӨФӨ СӘНҒӘТ

УЧИЛИЩЕҒЫ.

14 апрелдә көндөзгә сәғәт 12-лә АСЫҢ ИШЕКТӨР көнөн уҙғара.

Программаһы:

1. Училищға уңыра ҡабул итеү талаптары менән танышыу.

2. Фортепиано, ҡылмы инструменттар, музыка теорияһы, эстрада инструмент-

тары, хор-дирижерлык, халыҡ инструменттары, йыр, тыңлы һәм удар инструменттар, художество бүлектәре уҡытыусыларының консультациялары.

3. Концерт.

Училищның адресы: Пушкин урамы, 103-а.

ВЛКСМ Өлкә Комитетының эштер идаралығында комсомол Үзәк Комитетының «Елочка» ял йортона (Мәскәу иһе) путевкалар бар. Барыу ваҡыты — 1990 йылдың 5 майы.

Белешмәләр өсөн телефондар: 22-26-05, 23-52-17. Сәғәт 9-дан 18 сәғәткә тиклем мөрәжғәт итергә.

Тыуған илһеҙгә фашистар Германияһы ҡослап татҡан һуғыш афәте Башҡортостандың ҡосығыш ят төпкөлөндә, Архангель районына ҡараған безҙең Үрге Ләмәз (Төрөкмөн) ауылын да ситләп үтмәне.

1941 йылдың сентябренә айлы, матур аяҡ төһөндә, атайымды һәм улар йылы тирәһе 28 кешенә һуғышҡа оҙатты.

Әле лә күҙ алдымда: уларҙы оҙатҡандан һуң ауылға ҡайғылы, моһоу етем төһө кереп ҡалды. Айдың бойоң

ның Бобруйск ҡалаһындағы крепосты ла бергә алғанбыҙ, тик оһраһа ғына алмағанбыҙ.

Шул сәһтәрҙе иһкә алып, мәһләстәрҙә ултырырға тура иһлеләһәндә, атайым үҙе сығарған түбәндәге йырҙарын йырлай торғайны:

Ленинград ҡырҙарында Оборонда торҙоң без.

Ҡаһлы һуғыш майҙанына Күп мәртәбә керҙең без.

Ҡарҙар яуа, буран уйнай, һыуыҡтар тора сәтһан.

Аһлы-туһлы без һуғыштың

Бәйләнеш булдырайыҡ, дуһтар!

нуры, китеүселәрҙең гармунға ҡушылып йырлаған һағышлы йырҙары, ул ямаһы хистәрҙә тағы ла арттырып, алыһлаштан һайын әкеренәйә-әкеренәйә барып юғалды...

Унан һуң, 1942 йылдың февраль-март айҙарында безҙең 1923—25 йылғыларға ла пәүбәт етте.

Безҙең Үрге Ләмәз ауылынан бөтәһе 94 кеше китте, шуларҙан иһ бары 33-ө иһән ҡайтты. Бөгөнгә көнгә, йәғни Еңеу көнөнә 45 йыллығына, ул иһеһ-аһаһ ҡайтқан ағай-әһеләрҙең (ситтә йәһәһәндәрҙә лә иһәһләһәндә) иһ бары 10 кеше иһән ҡалғанбыҙ. Шул иһәһтән арабыҙға берҙеһ-бер ҡатыһны — Наилә Зәһир ҡыҙы Мәрһәлова ла бар.

Атайым, Шаймөһәммәт Зарипов, Ленинград фронтына әләһеп, революция биһеһген доһман ҡамауынан азат иткәһгә тиклем 67-се армияһың 136-сы уҡсы дивизияһы сафында һуғышты. Ә без уларға ҡаршы, ҡулһаһның тыһындағы 2-се удар армияһының 256-сы уҡсы дивизияһы сафында, Волхов фронтында хәрәкәт иттек.

Ҡайтһаһ, баштан үткәһдәрҙә бергәләп иһкә алып һойлаһһеп ултырғанла. 5-се Рабочий поселогын азат итеп, Ленинград һәм Волхов фронты бергә ҡушылһанда ла бер урында булғанбыҙҙы белдек. Хатта демобилизацияға тиклем Белоруссия-

Ленинградты һаҡлап.

Һыуыҡла ла түҙек без, Аһлыҡла ла түҙек без.

Оҡоптарҙа теҙгә тыһлем һыу әһәндә йөҙек без.

Фашистарҙы ҡыуып

киттеһ.

Ленинградтан башлап.

Доһман ҡасты.

көнбайыһа

Бөтә ҡоралын ташлап.

Ҡыуа торғас, барып

еттек

Немецтарҙың артынан.

Ҡайҙа ҡасырға беләһмай

Иһлес яҙы аһылдан.

Прагаһы азат иттек

Ултырып ҡорос таһығыа

Фашистарҙы

демөктерҙөк —

Оһотолмаһ мәңгәһ!

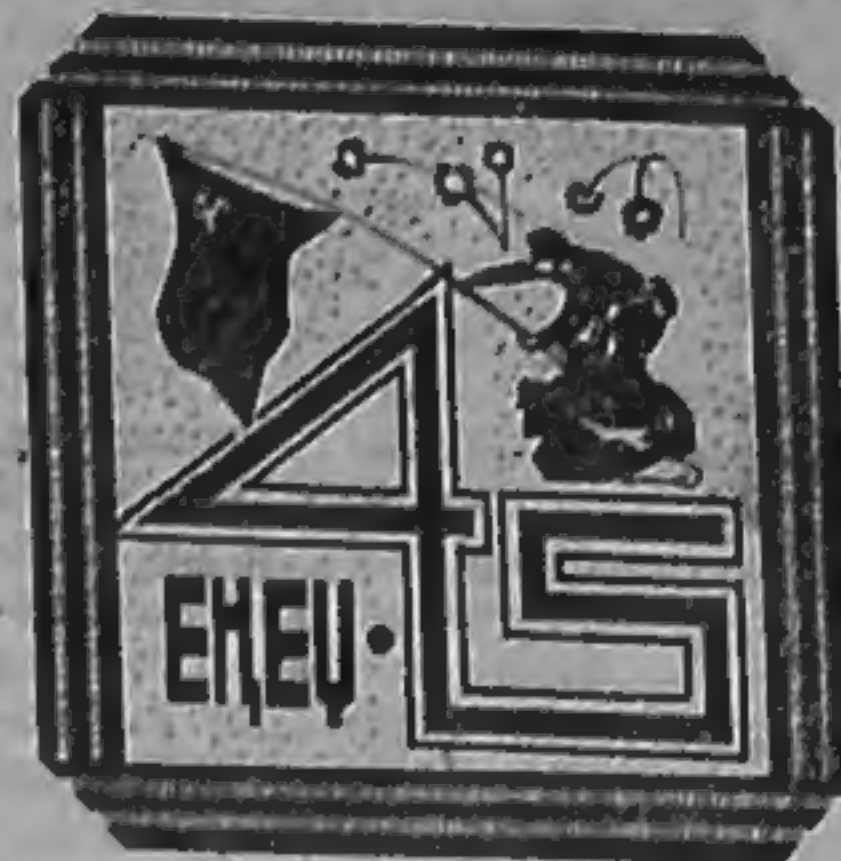
Ленинградты һаҡлап ҡаһлыуа ҡатнаһыуы Башҡортостан ирҙәренә бергәһе булған атайым 1973 йылдың 20 августында тыуған ауылы Үрге Ләмәзгә ерләһде.

Миңа, 1943 йылдың апрелендә госпиталдән сығыһаһ, Стәрлетамаҡ ҡалаһында ойһотороллоп ятқан айырым саһер батальонына алынды.

Шул уҡ 43 йылдың майында фронтыа оҙатылып, Брянск фронты сафында хәрәкәт иттек.

Орел, Карочев һәм Брянскыҙы азат итеүгә ҡатнашып, ял иткәһдән һуң безҙең часты II Балтик буйы фронтына күһерҙеләр.

1943 йылдың аҙағында 44-се йылдың беренсе яртыһында, Невель, Новосо-

кольниһи Нөһөрһеһ ҡалаһы, Пушкинскһе ғоры, Чихачевһы азат итеүгә ҡатнаһты. 1944 йылдың июһендә безҙе 3-сө Белоруссия фронтының 6-се армияһына ҡуһтылар.

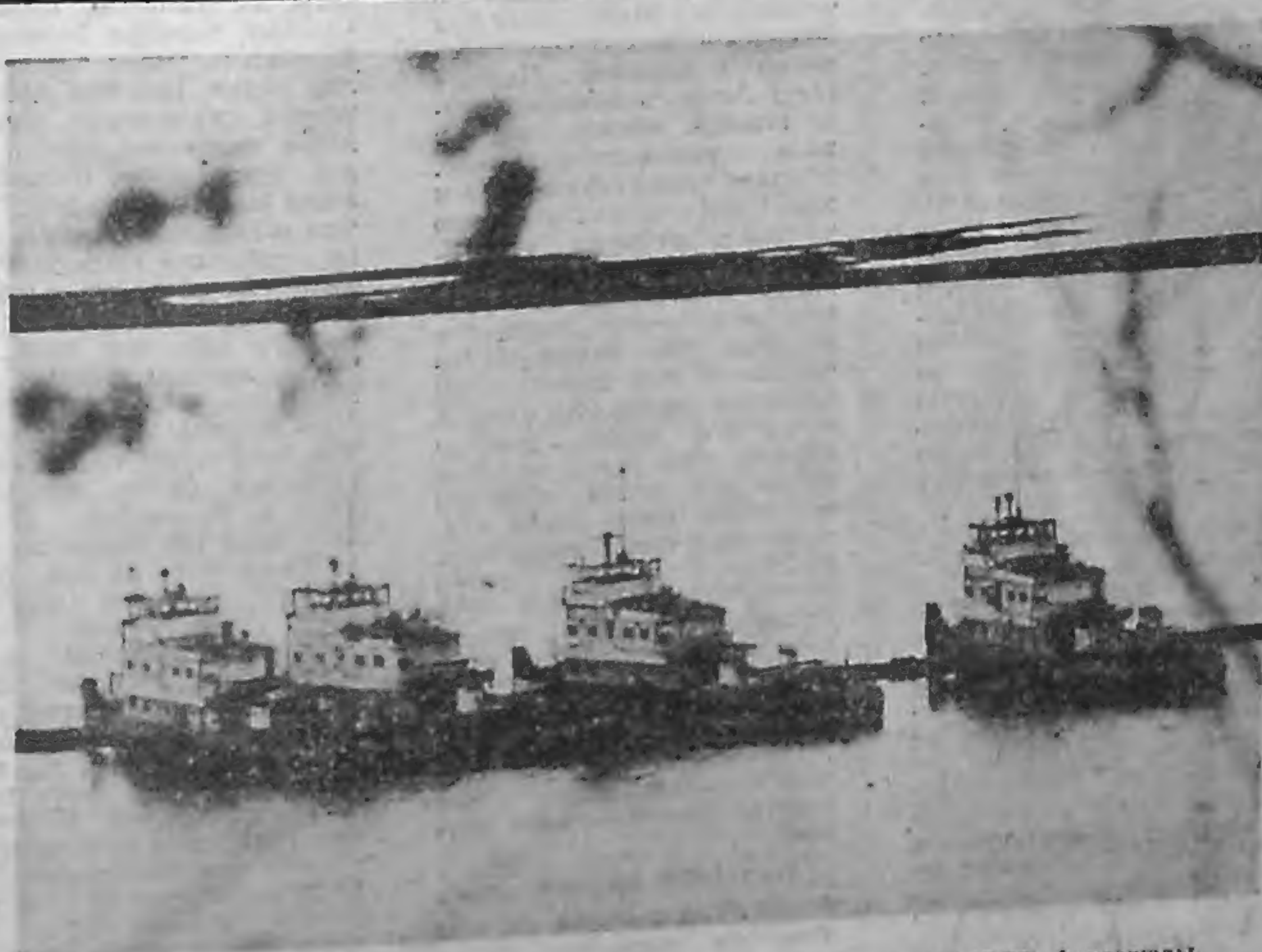
Белоруссия, Лягһаһны азат иткәһдән һуң, Көнһыһыһ Пруссияла Шталлунһе, Гумһинһе, Иһстербург, Кеһнһсберг ҡалаһарын аһыуа ҡатнаһып, Еңеу көһөн Пруссияла ҡаршылаһты.

Бер-часта хеҙмәт иткәһ Башҡортостан егеттәһе, ағай-әһеләр әле лә иһтә һаҡлаһа.

Башҡортостандан без баһ-таһ ҡына иһең: Үрге Ҡыйғыһан Зариф ағай Ғәйфуллин, Туймазыһан Көнһпов ағай, Биһбүләк районы Яңы Шаһ ауылыһан сержант Иһнәһт ағай Шөһрәһетдинов, Архангель районы Сәһит ауылыһан Сәһимһеһ ағай Саһфин, Дүртөйһеһеһ сержант Аһуһнов, Өфөнән Абдрахманов ағай (ул Кеһнһсбергты алһанда һәләк булды), Куһнарһеһһан Иһаһеһ: безҙең йәһтәһтәр: Иһеһтөһ Мөһәрәк Латипов, Әһәһилдән Һатыбалов, Мәһкар Һаһыһы Кинһеһбулаттан Тимерлазыһ Сәғәҙиһеһ һәм Сәһәхәтдин Ғәләһетдинов (миһең иң яһыһ дүһ) — һуғыштан һуң Мәскәүгә хеҙмәт иткәһдә һәләк булған. Рус иһтәһтәһ: Доһнһсөһ, Дәһнһсөһ, Ҡаһнһсөһ: бердә, Мосһи, Иһнәһиһ, сержант Көһтин һәм башта күһтәр, Ҡайһы берәүҙәһеһеһ иһән булһа, яһаһп аһырҙар тип өмөт итәһ.

Ш. ЗАРИПОВ,
һуғыш һәм хеҙмәт вестераны.

Силәбе өлкәһе,
Ҡатау районы,
Ләмәзә ауылы.

СӘНӘХӘТ АЛДЫНАН.

Р. ГӘРӘЕВ фотоһтуды.

«Йәшлек»

ВЛКСМ-дың Башҡортостан
Өлкә Комитеты органы

БЕЗҙЕҢ АДРЕС:

450079, Өфө, Октябрьҙең

50 йыллығы урамы, 13. 8-се

ҡат.

Телефондар: 23-46-38.

22-56-45.

Газета шиһәмбе, кесәһа.

шәмбе көндәһәндә сыға.

Индекс — 50604.

Редакторы В. НАЗАРҒОЛОВ.

КПСС-тың Башҡортостан Өлкә Комитеты нәһриәһе тһпографияһы.

Заһаһ № 573.

ПО3397.